

tribut Alice Munro

Clara Queraltó

Esriptora

@clara_queralto

És difícil, escriure bons contes. No és difícil escriure contes, però és difícil escriure'n de memorables. Diuen que escriure un conte és com llançar una fletxa. Has de tenir bon pols, mà ferma. Has de saber on apunta perquè cal, des del principi, saber la direcció correcta. Un bon conte només té un final apropiat i, si no el tens, no tens conte. El lector no té la mateixa paciència que amb les novel·les. No pots entretenir-lo amb detalls accessoris. Li has d'agafar la mà i l'has d'arrossegar fins a la darrera línia. Alice Munro (1931) n'és una mestra absoluta. Una arquera finíssima de fletxes literàries que després, quan hagi passat el temps, encara sentiràs allà clavades.

Munro va guanyar el premi Nobel de Literatura el 2013. Una autora

canadenca amb una obra formada per onze reculls de relats i una novel·la de joventut. El conte, almenys en la nostra tradició literària, no té el valor de la novel·la. I és una llàstima. Potser no en sabem prou, de llegir contes. Passa amb tots en general i amb els de Munro en particular. No els pots engolir un darrere l'altre. Els llibres de contes tenen un altre tempo de lectura. Perquè entres dins de tot un món de ficció nou cada vegada. Un nou espai, uns nous personatges. Però d'aquest món només se'n mostra una part petita, un moment catalitzador, revelador, que fa prendre sentit a tot el que s'explica. La precisió de Munro és fascinant, és prodigiosa amb tot, amb el què i amb el com. L'has de llegir molt a poc a poc i molt atent, perquè tot compta. Fa allò tan complicat que mentre vas llegint el relat t'adones que passa alguna cosa que encara no veus. Alguna cosa amagada, que corre per sota. Res és obvi, res és grandiloqüent. I després l'acabes i veus com n'era, d'important. Munro t'acosta al daltabaix i t'hi passeja sense que siguis conscient de la tragèdia. Escriu un món quotidià, rural, familiar. Mons petits amb les desgràcies i les meravelles més comunes. Hi juga un

El conte, almenys en la nostra tradició literària, no té el valor de la novel·la. I és una llàstima. Potser no en sabem prou, de llegir contes

pes la tradició, el que diran els altres. I els anhels de llibertat i felicitat d'uns personatges tan grisos com autèntics.

N'hi ha molts, que voldria explicar. *Joc de nenes*, per exemple, que protagonitzen dues dones que de petites van cometre un acte terrible en un llac, durant uns campaments. És un secret que comparteixen i que el lector triga a saber. Però realment això no és l'important —que també ho és molt i que et fa glaçar l'espina. L'important és com sap explicar-te què les unia; la por i el rebuig infantil a allò diferent i, sobretot, a allò que som incapaços d'entendre, justament el que fa que entenguem tant què sentien aquelles nenes. També *Dimensions*, la història d'una dona que es muda per agafar un autobús que la portarà a la presó on hi ha el seu marit. La dona ara es muda, però la veurem desesperada, omplint-se la boca de terra per ofegar el dolor dels crims que ha comès el seu home. Tots dos són de *Massa felicitat*, el primer recull que va aparèixer en català. Munro té una escriptura depurada, un narrador que pren distància i que fa que augmenti la cruesa del que descriu. Com la de les

nenes del conte que escriuen cartes d'amor anònimes a la seva mainadera o la de la noia que pateix una agressió sexual durant un trajecte en tren. Tot en silenci, mentre mira el paisatge canviant darrere el vidre de la finestra.

I el millor, el més sublim, és que no hi ha ni un moment ensucrat, en tot el que explica. Ni una frase efectista. Això la fa tan brillant, que tot hi és tan natural, que tot té la mesura justa. Que no sembla buscat. Diu la Maria Bohigas (1969), que l'edita a Club Editor, que el seu llenguatge llisca com una serp. Passa en anglès i en català, que ha traduït la Dolors Udina (1953). I és ben bé així. Els canadencs la consideren la seva Txékhov. A mi els seus contes em van empènyer a fer el salt a l'altra banda, a la de l'escriptora. Llegir-la em va fascinar i em va obsessionar. És complicadíssim fer-ho ni la meitat de bé que ella. Però és bonic emmirallar-se en una de les grans, en la mestra del relat contemporani, que deien els acadèmics que li van atorgar el Nobel. Aspirar a l'excel·lència, al seu pols. Al tir net i veloç d'una fletxa que va directe a un punt vital.

Massa felicitat **Alice Munro**

Club Editor
Barcelona, 2010

Considerada la mestra de la novel·la curta contemporània, Alice Munro s'ha erigit en una creadora de contes que a través de la quotidianitat de les seves narracions, exposa diferents relacions vitals. Va començar a escriure contes al 1950 i des de llavors no s'ha aturat. Una producció literària que s'ha vist premiada amb diversos guardons, el més important el Nobel de literatura de 2013. ■